

אנשי בראשית

רתמים
رتاميم
Retamim

ע'מר לחמנוביץ

צילומים: ליאור מזרחי



להפך: כי יש.

קיבוץ רתמים הוקם ב-1963 על ידי גרעין של הצעירים והסת משפחות של עולים חדשים. אחרי קשור של כיש לזנות והצבת כלכליים התאחד עם קיבוץ רביבים הס סוף, וחלק מיריבותי הוסבו ליחידות נוסף. משנת 2008 השכירו חברי רביבים את מני רתמים מנע לכל דורש, ולא מעט רחוקים התיישבו במקום. גם פאב ששנג נפתח ומשך אליו תנועה ערה של בליינים מכל רחבי המועצה האזורית רמת נגב. אבל המקום לא התרחם.

בריוק בארנן שנים, אליסף פלמר ספתה תקוה ותגאל כהן מקיבוץ שלוחות, שני חברים במכינה הקדם-צבאית בעצמנות, חילמים רחוק, בין לימודי ההברואת לשכנות הארוכות במכינה בטיש קטיף הם מהדורים, עם חברים נוספים, בהקמת יישוב חדש, יש מאי, קהילה של אבי שים שרצים להתיישב ולבנות – בריוק כמו לפני 100

ברנלי ישראל שנתלו פה ושם מכצבים תמים של אבק. אבל השיפוצניקים סמסותובים בסכנסי רגמ"ח בשעת צהריים חמה מלמרים שהבניה אינה נפסקת, ולמרות החרות הוותיקה של כפר רתמים, המנוחה והני חלה סמנו והלאה.

במוכרות היישוב אין גפס היה, אבל סיד, כמו סוחד פאטה מורגנה, צעים משיפולי הבתים בני בן שמוחן וני תגאל כהן, חברי המוכרות, ומקבלים את פנינו בחיוך שמתעלם ממנו האוויר. במשרד הייטן כיסאות פלסטיק ושולחן משרדי, אולי מאיה חדר מדיים, ומן הסקר מדי גשים מי ברז קיים בכוסות תה של ההסתדרות. המוגן משרד, רחוק מלהיות אפקטיבי, אבל אנני זיעה על החולצה מתקבלים כאן במרבה. הלוציות היא זיעה, וגם כשסופת חיל מוקחות את האווד עם בוא הסוה, צריך לחרוק שיניים ולחייך. לא כי אין ברירה, אלא בריוק

דרך הגישה אל כפר רתמים מתעטעת לרנע. הכביש מסטס במעלה גבעה מתונה ורק בשיא הגובה נחשפים העצים שמכבים על היישוב, וקו הריקיע נשבר במראה שאין דרך לתאר אלא כנוה מרבי. העצים הללו, וגם מני הקימין שהיה כאן קודם, הם המוכרת שציפתה לתישבים החדשים של רתמים, שעלו על הקרקע לפני שנה בריוק.

אבל כשחוצים את שער הברל החשמלי, שאחרינו נפי רשות רחבת הניה קטנה ותחנת איטומים עם נג בצבעי הקשת, מגלים שהרבה עמל השקע כאן כשנה האחרון. נה, עובדה, הרישא יחד גם חומם האכזרי של אוגוסט, השבילים הנקיים מתפללים בין הבתים הקטנטנים, והטריקטורים עולים ללא הרף על בניית המעון החדש לילדי היישוב כדי שיהיה מוכן ל-1 בספטמבר. יישוב בן שנה, ולחות הבתים כבר מעט שרושות בשולחן, וגם

התחילים
מחדש
אין יישוב נולד

לפני שנה בדיוק התיישבו 28 משפחות דתיות עם חזון על קרקע בתולית אי שם בנגב • הערב כבר יחגגו יותר מ־50 משפחות בביתן החדש, הנושא את השם רתמים • עמר לחמנוביץ פגש ישראלים מזן שחשבנו שכבר לא מייצרים כאן, רומנטיקנים צעירים שמחפשים מקום שקט לגדל בו את הילדים ולעבד את האדמה • חלוצים, גרסת 2010



לא מעט בסיוע מינהל מקרקעי ישראל, משרד החקלאות, משרד ראש הממשלה והאגודה להתיישבות. תינוקות חדשים נולדים, המשפחות מתרחבות במהירות, אבל גרעין רתמים רק ברישומת המתנה: מתוך כמה חודשים, מבטיחים להם, יגיע הסכם הפיצויים המיוחל עם רבנים והשטח בתרמים יעמוד לרשות הגרעין. אלא שהחודשים הספורים הישנים לשנים. האישור מגיע רק במהלך 2009, והעלייה על הקרקע נקבעת ל־16 באוגוסט. האות ניתן בהכנסת ספר העזרה לבית הכנסת בר תמים, במקום שבו עמד חדר האוכל המחנה של הקרי ביץ הודא.

האוכלוסייה גדלה ב־80 אחוזים
נתגאל כחן מתהלך בנושלתנויות בין בני היישוב, אבל סומד על הדייטת בנו חייל קוטנודו משוסמט. הוא

בתחילת הגרעין של כחן ופלמר חיפשו את המחריכות הזו, אבל רצה להתחיל מאסם, לפסל בעצמו את היישוב והקהילה.
ב־2006, כשהגרעין כבר עושה חרס דרומה, הוא נתקל בבעיה: בתרמים פעיל באותם ימים מרכז קליטה לעולים מאתיוסיה, ועדיין יש שוטרים עצמאיים בריחות. רמי הסכימות נכנסים לקשת קרובין רבנים הסמוך, שאינו שס לוותר על ההכנסה החדשית. הביעות של פנס חן הזים כבלי הביוזוקרטיה, וכדי לייבש אותן צריך סבי לנות אין קץ. המשא ומתן סביב טובה הפיצויים שיקבל קרובין רבנים על הויתור על כפר רתמים נתקע, והגי רעין החדש נותר בינתיים בחץ.
החבורה שהתגבשה, שנוטה משפחות עם ילוד אוד, נס לחדת לתחוק את הגרעין בקיבוץ טללים, רבע שעה מכפר רתמים, סמוך לצומת מסאבים. זה קרה באוקטובר 2006,

שנים. הם מסיימים את המכונה ומתגייסים לשירות צבאי קרבי. אחיות תבריהם מתפנים ללישורים באוניברסיטת מקומים משפחות, מתפזרים כל אחד לכיוון אוד. אבל האולם הזה, תקראו לו חזן, או רעיון, אי שיגעון במובן הרוב של המילה, לא נעלם.
החברים מעצמונה מנכסים סביבם שמונה משפחות, וביחד עם תנועת "ארי", העוסקת בערכי ההתיישבות היהודית בנגב ובגליל, מוציאה אודיות רמת נגב והעיר סוד בראשה שמוליק ריפמן, צובר רעיון היישוב החדש תאונה במקום כבר יש תנא' 35 נחבנות סיתאר ארציות מאושרת, המאפשרת התיישבות מיידית. בעברית סוד סרת זו מסוכה גבוהה שניצבת בפני מי שמצוינין להקים היום יישוב חדש בישראל. רוצה להתיישבו בבקשה, צא למקומות הקיימים, נחשלים, חוק את הפריפריה אין חזנה ומגדל והמנטיקה של הלוצים, יש מתייבחת



לחץ להקטנת זום. גרוו עכבר כדי להזיז את המסמך. לחיצה כפולה כדי לפתוח כתבה

משפחת אבני (מימין) ומשפחת זום. "כשיש תרגיל אגודה של הנוטים, היישוב מורחק מגברים"

בני בן שמחון: "מוצאים עבודה באזור הרבה יותר בקלות מאשר באזור המרכז. יש מספיק משרות בירוחם ובשדרות"

יעל אבני: "ביום המעבר נהג המשאית לא הובילה לא הבין לאן אנתו לוקחים אותו, שאנתו עובדים מירושלים לכאן"

אבל מסלולי ההמראה של כביש 6 ורוחף באר שבני זום שופץ קרבו את היישוב הקטן מרחק נגיעה ממונחים של תושבי הגב - שעה וחצי מתל אביב. פחות משעתיים מירושלים. ועדיין, הרוחף מהמרכז לא קל. יעל: "כל נסיעה למרכז חדרת תכנן מראש. אני לא יסילה ליה קטין לכאן את אבא שלי כשהיה חולה, כי היא נמצאת במרחק שעות וחצי נסיעה. מצד שני, כשמישהו יזילת סילן מבוטלות לה במשך שבועיים. משפחה הישה וזה לחיוב ארוך. בסך הכל, אנתו רוצים להיכח שאפשר להביא אוכלוסיה מרכז הארץ לגב".

יהודה מספר שכירושלים היה עומד 40 דקות במקום בדרך לעבודה, "זכאן - מוצי שעה אני כבר בבאר שבע, מתחיל את היום". מה הם אהבים ביישוב? "את השפ"ט, את האמרת יעל. את השפ"ט שבי וועדת הוועד החלטנו שלא להגדיל את תשלומי החרים כדי להגדיל את המערכת. במבנה רציני ליצור מצב שבו כל מי שרוצה להגיע אלינו יוכל להרשות לעצמו שילדיו ילמדו במערכת הוועד שלנו. זה לא עניין מבין מאלו ביישובים קהילתיים. כאן, המאפיין המצוייראקטיוו לא היה רלוונטי. אני אהבת את השקט כאן, את העבודה שלעולם לא נחפז לבי שת גיל". החרים של גיל היה ליה חרה, חמיר כשאני נוסעת אני מביטה בצירי הדרך ורואה איך כל הפרדסים היפים שהיו שם פעם הופכים לאחרי בניה. אני בספק גדל אם זה יקרה כאן, גם בעוד שנים רבות".

הצרכנייה עדיין בתכנון

כשזופים במט שרפייה המוצעה האודית במיוחד ליום העלייה על הקרקע של רחמים, מבנים כמה חול אכלו כאן כיום הגיעו לשנה העיקרית. בין השיחים המורביים לנתים הצנועים הסתובבו הגברים, כביים זה, במולצות לבנות. בהבנת ספר החרה כם אנשים מאשר, גם החרים שכאו מהמרכז ולא עמדו בהתרגשות. כיום בית הכנסת עדיין תולט בריהוט, ובכל את משרד פשטת כנה שהיא מבנה משותף לכל רכב במקום הזה: מסלולי קץ ישנים מפורזים בארטיסטית מתחת לתקרה נמוכה, ומחיצת תחרה וולה חוצה את החלל בין גברים לגנים. עמוד התמיכה הובא מבית המדרש כמכונה בעצמנות שהותקה לחלוצה לאחד התחנות. ובכל זאת, גם כשנכנסים לחלל המוצל והרוחם בצהרי היום, מבינים כי בית הכנסת הוא המרכז המנטלי של היישוב, וכך וכן שמחון מספרים כי בשבתות, ארדי התמילה, יש

התאמת רח יעלה, בנות שנתיים וחצי. כפינת הדרך, מרחוק למשחק במחש, יושבת הבת הבכורה של מיר, בת 5 וחצי. הדיחה פשוטה, כמעט מנפנית נורת פלאורסנצנטית עמוטה, ארונת סטנדרטיים, רצפה אפי רשה שכבר ראתה ימים טובים יותר. לפרטים הקטנים האלה יש אלוהים גדול. גם לתמונה עקומה יש קסם ביתי בלב המרכז.

יהודה מספר שכבר מילדות הוא במרדף תמידי ארדי חרדישים בחיים, וכשהתחתן עם יעל הם "חיפשו את הקטנה של קהילה חרדית, לעשות משהו חלוצי". אביו היה ממקימי גרעין רבינים, ועבודת הישיבה בתחום היא סגירת מעגל. הם התלבטו אם לעבוד לגרעין כבר בחקטנו, כיוון שכעת היא היו ארדי חרודת הברורים עם ילד. אבל הרעיון להתיישב בשריפה היה חוק יותר. יעל: "זשכנו על צפון או דרום, לא חשוב. אבל פעם אחת טיילנו באזור כאן, והגוף שבה את ליבנו. זה היה חבר ליה שיהיה תמיד אביר שרצה חיהלו שלו יכיר את הקויות הארום בדרך לאילת יותר טוב מקנין עוריאלי".

היום הם גרים בבית קרקע צנוע ביישוב, אבל בגרעין הראשוני היו בקירחון. "את עדיין חלוציות והילוקס, כי מקימי קיבוץ רבינים גרו בראשית דרכם במערה. ובכל זאת, גם לנו לא היו תנאים קלים. למשל, היו רחבה פחות חול. ביום המעבר נתה המשאית של התובלה לא הבין לאן אנתו לוקחים אותו, וכשהגענו הוא שאל במתמחות: 'למה אתם עומדים מירושלים בעללחן?' כששמעו שהייתה מירושלים בבעללחן".

קהילייה של משפחת אבני - כמל משפחות רח"ט - הייתה טובה. "הילדים שגילדו בגרעין התחברו עם ילדי קיבוץ סללים. עד היום אנתו שומרים אתם על קשר וקופצים מדי פעם".

המעבר לרחמים הביא עימו גם השעות. "מסללים הייו מחברים לקיבוץ ולתשתיות", אמר יהודה, "בר תמים העצמאות היא שגלית. האחריות, בתיאוריה וכי פרקטיקה, היא על חברי הקהילה. אבל מסילת ישרים אבני כי שרד התחרות, לא להחיות יותר מיר". אי אפשר לפחד כל תמן. צריך להתמודד עם הפחיים. המוצעה האודית דחפת ועידת המספק כל מה שנדרש. כפיך חמש שנים אני מקווה שנהיה יושב מבוטס שכבר יוצא לבניית קבע. זה מסתן גם לנו, שרשבים, כי מיגע אנתו מבט של מונה קיץ על השמן מירנת ישראל".

הדרך מגוון רן לכפר חרמים ארבה פעם שעתיים וחצי,

מקבל את פניו יחד עם בני בן שמחון ממכירת היישוב, חרוש כמספיקי שמש ובוטפים שחרים, ומסרב להפגין שאנתו גם כשהוא מורב על קרוב ל-50 משפחות שכבר גרות ביישוב. בסעה היום חרדית, שהקס בתוך שלושה שבועות רימות המוצעה האודית, נפתחו חמש ביות מיל ניקוט ועד גיל 6, ועשרה תלמידים מרחמים כבר לומדים בבית הספר האודי בירוחם. את הקיץ יסיימו, ספר טפו, עם גידול של 80 אחרים באוכלוסייה בתוך שנה כמן העלייה על הקרקע לפני כשנה הצטרפו 15 המשפחות מהגרעין הראשוני עוד 13 משפחות, ובמהלך השנה האודונה עמד עוד כ-20 משפחות את הדרך לכפר, על מקנן וספן. השינויים הרטורפיים משמעותיים, להיטביח רחמים וגם לגב כולה. במוצעה אודית שבה 6,500 תושבים גרים על 4 מיליון דונם, כל הצטרפות או עיבה של משפחה היא קריטית.

כרמת המיקור של רחמים מן מאור, שנסמך לספור על ראש אור אביל צויה ליה המורד עם רעות ורקעים שונים. המבנה המשותף של הגיל - כל התושבים המגרים בני 25 עד 35 - והחרות המוקדמת של רבים מהתושבים, מקלים את ההחלטה אבל כון מרגיש ש"יש אתגר קהילתי. אנתו משתדלים ללמוד מנגיטיון של מסקתו מצולחים יותר ומצולחים פחות שהקסו בעבר. אנתו גם מספידים להסריד בין החברות הטובה לבין יחסי שורסרמכסר והתנהלות מול רשם האגודות".

בגנן כל בני רחמים שייכים לאגודת רח, והתושבים שומרים את המבנים על פי העיקף של 14 שקלים למטר מרובע. תרסיס לוח 150 שקלים מס 2500 שקלים אגרה לחברת העמיה התזנית, וכן שמחון מעיד כי "למרות שאני מרגיש שאני חוסך כאן, זה לא תמיד משתלם לעבוד למקום רחוק".

המראה המורשל של משרד המכירות מטעה לרגע, כי רי לישטט מבוחרת בארד האינטרנט המוקדק על היישוב כדי להבין שכולם פה כדי להישאר. מנכ"ח הקיץ נועת של התושבים רחוב מורים הקלארם פסיכולוגים אנתו, ורואה, עורכי רון, פורטרים, נגנות. "מוצאים עבודה באזור הרבה יותר בקלות מאשר במרכז, מספר בן שמחון, "יש ספקים משרות בירוחם, בירוחם ובשדרות".

הוא ככל איש צבא קבע, הדיד ביישוב למיכה הפת"ח עה, אבל כמות המילואים נכבדים מאור. "כשיש תרגיל אגודה של הצנחנים, היישוב מורחק מגברים".

יהודה ויעל אבני, בני 33, הם מותיקי היישוב. מהי רעיו המוקיר. אף שבתמיים אין ותיקת או בעריות, הם ככל את נותנים כבוד לשמנה המשפחת שהיו עם כליה הקטנה בקיבוץ סללים, ושארדי ארבע שנים בשמש הקיץ חוקיות ומרובות החרף חרמים כבד השבו לבי נביסיות מבטן המולדת. הגוף מתרגל לאקלים המרכזי המספיקים מילטים לעין: השיחוף הטבעי, הויכס כשפי חיים, הירייה, ידי חלוצים. לא רק חריותהן הן שנתנות לכפות חרדים את חתמת העמל - אפשר גם להיכנס לקירחון מוכן ולהרשות, וול לרגע, לפלאת.

יהודה הוא עובר סובאלי קהילתי, יעל מודה לאמנות, "כרענן בני מות". שנים כמגרים, ככלל, מגלים הם קוד לביש חסידו ברחמים, וביותר עם חולצות חרד ירוק הפשוטות וה"גנים הנהווים, מבוחרים את שררר הערפיות בקרב הצעירים הללו. את גרעין רחמים הבירד רדך נתגלס מה, שסירדת עם יהודה כבבא. כעבר מר בירושלים בריחה משלוחה, והמעבר חרד התבטל כן בחירות. "דיענו לעבוד לאזור שפר, ויחד מה - משם מלמדות. הקטן שסמף המרכז", מייחית יעל, על ביניה



יעל ואיתן זום על ה"בימבות"



נתאל כהן. כולם מחפשים קרילה חרשה, משרד חלוצי



תחנת האוטובוס בנייה לתחמים. כביש 6 קרוב את היישוב למרכז הארץ

יהודה אבני: אני מקווה שבעוד חמש שנים נהיה יישוב מבוסס שכבר יוצא לבניית קבע. כרגע אנחנו בסוג של מחנה קיץ על חשבון מדינת ישראל

אליצור מוזס: אני מפנטז על גידול עגבניות שרי, אולי פלפלים, מסודדים בחממות. מה שיתאים - נגדל

כל הבתים שייכים לאגודה, והתושבים שוכרים את המבנים לפי תעריף של 14 שקלים למ"ר. לזה יש להוסיף 150 שקלים מסי יישוב

מוס, שעברה לתחמים מרובות רק לפני חודש. בני הוגב אליצור ורפנה - הוא במקור ממגשימים שבנגלן והיא מקרומים שבשומרון, ושלושת בניהם: יובל בן 3, איתן בן שנה וחצי ואילי, רק בן חודש. רפנה (25) לסרה תיאסרון בירושלים, וכעת בחופשת לידה, מחוץ שת עבודה בפרייקטים מעניינים בחינוך הלא פורמלי שבהם תוכל למצוא את עצמה. בעלה אליצור (29) הוא בוגר המכינה בעצמונה. בצבא שירת בנבעתי. חקלאי כנשמה, בעל תואר ראשון באגרונומיה מהפקולטה למדעי החקלאות ברובות. "כבר כשלמתי את מכינה בעצמונה חלמתי לשוב אחרי הצבא לנוש קטיף ולהיות חקלאי, אבל כשסיימתי את השירות כבר לא היה נש". אליצור מפנטז על ענבניות שרי, אולי פלפלים, סטר חיים במסגרת בעלולתו. "מה שיתאים, נגדל", הוא אומר. 1,500 רונם חקצו בתכנון לשטחים חקלאיים, והאני הנומים ביישוב, לא פחות משישה, מוכים לקרקע. אליצור מבטיח שאם נחזור בתוך שנה וחצי כבר נראה תוצאות, ונגם אם הוא אופטימי מדי - זה לא משנה: חקי לאות תהיה כאן, בכך אין ספק. החולטה של רפנה והאליצור לבא לתחמים היה טב בית. השבת המופלאה שבילו ביישוב נתנה את החממת המופת, שלושה שבועות הם כאן, והשכנים לא מפסיקים להביא להם אוכל. הם מוזמנים ללא דחי לארוחות שבת, בקלישיאות.

קידוש קבוצה. זה הזמן היחיד בשבוע שבו כולם מתגנים להיפגש ולקשקש, הילדים מתרוצצים בין הרגלים, והקהילה מקבלת את מנת הירוק השבועית. ברתמים פחות מ-1000 תושבים בוגרים, אבל ועדת לרוב נוסף על מכוניות היישוב יש ועדת קליטה, שאי מונה על הבאת משפחות חדשות ליישוב ועל ההתלבנות, ועדת חינוך, שדואגת למסגרות הילדים ולחנכות ומ ערכת בעתיד, ועדת מעורבות חברתית, שאחראית בין השאר למפוייק אימוץ של נוער במצוקה מכאר שבע, ועדה תר רנית שמארגנת פעילויות שונות, ועדת תרבות, ועדת פיתוח נוער ומבנים, ועדת פרונומיה, שמקדמת את נושא בניית הקבע, ועדת ביטוח, הכונן ועדת עיתון, ה"חממת", שיובא את שלושה חד שרים ומרכז הניגונים, שירים וסיפורים של חברי היישוב. איך מוצאים רי אנשים לכל המטלות הללו? "מלי לחץ", אומר כהן, "פה זה לא רוסיה והיישוב הוא לא קיבוץ. לכל אחד יש את הדרך שלו לתרום".

מבלי לשים לב כבר בין ערביים, והאוויר עדיין עומד, השמש, כמעט כילה, כבלעת באות הבעות החזקות. זה הזמן שבו כבר רחמים קם לתחייה. אמוחה עם מני שאי תיניק יוצאת מהבתים, וסרד האמנים מציעים על המרחבות. רעש עמום אך מוכר של גלגלי פלסטיק שפשימים את האספלט מאמת את הסופר שממנעו על צי של "ביטבות". מרוחק נשקפת הבריכה של היישוב כריגו היא ריקה ועומד, השמשיות הצהובות שפעם הגלו על חוקי הקיבוץ עוד מתנופפות ברוח, אבל את קים מנודד ומטור. "כרע אין רי אנשים כדי לפתוח את הבריכה", אומר נתאל כהן, "נגם מבוזנת עלות זה קסס יקר, כמבינות 100 אלף שקלים. אבל כקין הבא אנחנו מקווים לטוב, אם יהיו 50 מגורים במרחים".

גם צרכניות, העונן של כל יישוב חרש, עדיין רק בתכנון. לא כל כך כלכלי להחזיק עסק כשהמקום ריק כמשך חודש. כריע עישים את הקניות הרחוקות בכרכיה המסודרת של קיבוץ רביבים, ואת הקניות הגדולות - כמספר בבאר שבע, כרימנה או כירחם, בדרך הביתה. הקיץ הוא תקופת הנרילה של רחמים, ושבות הקי רוחאים הקמטטנה במורה היישוב מהאכללת במרחיות. אבל ההוצאות של שנת האלפים עוברת במכוני מיון הודעות קבלה. הקריטריונים ברתמים עדיין לא קשר חים כביישובים קהילתיים יוקרתיים ברחבי הארץ, ובכל זאת - יש סרד. מספחה (תית, חק רנית) שמעוניינת לעבור לכפר מניעה לסיור המותאם מראש. אם המקום מוצא תן בעיניה, היא מומנת לכלות שבת בקהילה, ולאחריה מניעים בעינים מיישוב לביקור בבית המשך פה. לאחר כל אלה מניעים שלבי המיון הדיגיטיים יום מיון הערכה כמסך, ראון מודיעה הבידוקסירית ושבה בעיני החטיבה לתתישות, מינהל מקרקעי ישראל, משרד השיכון והתנועה המיישבת) - ואו שקלול של המצבאים, על מסך השלבת היישוב.

מי שצלוה לא מומן את התהליך הזה היא מספחה



צטרים מטילים ברתמים ל'עולם לא המוקד לביטוח נדל"ן

קידוש קבוצה. זה הזמן היחיד בשבוע שבו כולם מתגנים להיפגש ולקשקש, הילדים מתרוצצים בין הרגלים, והקהילה מקבלת את מנת הירוק השבועית. ברתמים פחות מ-1000 תושבים בוגרים, אבל ועדת לרוב נוסף על מכוניות היישוב יש ועדת קליטה, שאי מונה על הבאת משפחות חדשות ליישוב ועל ההתלבנות, ועדת חינוך, שדואגת למסגרות הילדים ולחנכות ומ ערכת בעתיד, ועדת מעורבות חברתית, שאחראית בין השאר למפוייק אימוץ של נוער במצוקה מכאר שבע, ועדה תר רנית שמארגנת פעילויות שונות, ועדת תרבות, ועדת פיתוח נוער ומבנים, ועדת פרונומיה, שמקדמת את נושא בניית הקבע, ועדת ביטוח, הכונן ועדת עיתון, ה"חממת", שיובא את שלושה חד שרים ומרכז הניגונים, שירים וסיפורים של חברי היישוב. איך מוצאים רי אנשים לכל המטלות הללו? "מלי לחץ", אומר כהן, "פה זה לא רוסיה והיישוב הוא לא קיבוץ. לכל אחד יש את הדרך שלו לתרום".

מבלי לשים לב כבר בין ערביים, והאוויר עדיין עומד, השמש, כמעט כילה, כבלעת באות הבעות החזקות. זה הזמן שבו כבר רחמים קם לתחייה. אמוחה עם מני שאי תיניק יוצאת מהבתים, וסרד האמנים מציעים על המרחבות. רעש עמום אך מוכר של גלגלי פלסטיק שפשימים את האספלט מאמת את הסופר שממנעו על צי של "ביטבות". מרוחק נשקפת הבריכה של היישוב כריגו היא ריקה ועומד, השמשיות הצהובות שפעם הגלו על חוקי הקיבוץ עוד מתנופפות ברוח, אבל את קים מנודד ומטור. "כרע אין רי אנשים כדי לפתוח את הבריכה", אומר נתאל כהן, "נגם מבוזנת עלות זה קסס יקר, כמבינות 100 אלף שקלים. אבל כקין הבא אנחנו מקווים לטוב, אם יהיו 50 מגורים במרחים".

גם צרכניות, העונן של כל יישוב חרש, עדיין רק בתכנון. לא כל כך כלכלי להחזיק עסק כשהמקום ריק כמשך חודש. כריע עישים את הקניות הרחוקות בכרכיה המסודרת של קיבוץ רביבים, ואת הקניות הגדולות - כמספר בבאר שבע, כרימנה או כירחם, בדרך הביתה. הקיץ הוא תקופת הנרילה של רחמים, ושבות הקי רוחאים הקמטטנה במורה היישוב מהאכללת במרחיות. אבל ההוצאות של שנת האלפים עוברת במכוני מיון הודעות קבלה. הקריטריונים ברתמים עדיין לא קשר חים כביישובים קהילתיים יוקרתיים ברחבי הארץ, ובכל זאת - יש סרד. מספחה (תית, חק רנית) שמעוניינת לעבור לכפר מניעה לסיור המותאם מראש. אם המקום מוצא תן בעיניה, היא מומנת לכלות שבת בקהילה, ולאחריה מניעים בעינים מיישוב לביקור בבית המשך פה. לאחר כל אלה מניעים שלבי המיון הדיגיטיים יום מיון הערכה כמסך, ראון מודיעה הבידוקסירית ושבה בעיני החטיבה לתתישות, מינהל מקרקעי ישראל, משרד השיכון והתנועה המיישבת) - ואו שקלול של המצבאים, על מסך השלבת היישוב.

מי שצלוה לא מומן את התהליך הזה היא מספחה

לפני שנה בדיוק התיישבו 28 משפחות דתיות עם חזון על קרקע בתולית אי שם בנגב • הערב כבר יחגגו יותר מ-50 משפחות בביתן החדש, הנושא את השם רתמים • עמר לחמנוביץ פגש ישראלים מזן שחשבנו שכבר לא מייצרים כאן, רומנטיקנים צעירים שמחפשים מקום שקט לגדל בו את הילדים ולעבד את האדמה • חלוצים, גרסת 2010

עמר לחמנוביץ צילומים: ליאור מזרחי

דרך הגישה אל כפר רתמים מתעתעת לרגע. הכביש מטפס במעלה גבעה מתונה ורק בשיא הגובה נחשפים העצים שסוככים על היישוב וקו הרקיע נשבר במראה שאין דרך לתארו אלא כנווה מדבר. העצים הללו וגם בתי הקיבוץ שהיה כאן קודם הם המזכרת שציפתה לתושבים החדשים של רתמים שעלו על הקרקע לפני שנה בדיוק. אבל כשחוצים את שער הברזל החשמלי שאחריו נפרשות רחבת חניה קטנה ותחנת אוטובוס עם גג בצבעי הקשת מגלים שהרבה עמל הושקע כאן בשנה האחרונה. עובדה הדשא זוהר גם בחום האכזרי של אוגוסט השבילים הנקיים מתפתלים בין הבתים הקטנטנים והטרקטורים עמלים ללא הרף על בניית המעון החדש לילדי היישוב כדי שיהיה מוכן ל-1 בספטמבר. יישוב בן שנה. דלתות הבתים כבר מעט שרוטות בשוליהן וגם בדגלי ישראל שנתלו פה ושם מבצבצים כתמים של אבק. אבל השיפוצניקים שמסתובבים במכנסי דגמ"ח בשעת צהריים חמה מלמדים שהבנייה אינה נפסקת ולמרות החזות הוותיקה של כפר רתמים המנוחה והנחלה ממנו והלאה.

במזכירות היישוב אין נפש חיה אבל מיד כמו מתוך פאטה מורגנה צצים משיפולי הבתים בני בן שמחון ונתנאל כהן חברי המזכירות ומקבלים את פנינו בחיוך שמתעלם ממזג האוויר. במשרד הישן כיסאות פלסטיק ושולחן משרדי אולי מאיזה חדר מורים ומן המקרר מוגשים מי ברז קרים בכוסות תה של ההסתדרות.

המזגן מטרטור רחוק מלהיות אפקטיבי אבל אגני זיעה על החולצה מתקבלים כאן בברכה. חלוציות היא זיעה וגם כשסופות חול פוקדות את האזור עם בוא הסתיו צריך לחרוק שיניים ולחייך. לא כי אין ברירה אלא בדיוק להפך: כי יש. קיבוץ רתמים הוקם ב-1983 על ידי גרעין של הצופים וכמה משפחות של עולים חדשים. אחרי עשור של כישלונות וחובות כלכליים התאחד עם קיבוץ רביבים הסמוך וחלק מדירותיו הוסבו ליחידות נופש. משנת 2000 השכירו חברי רביבים את בתי רתמים כמעט לכל דורש ולא מעט רווקים התיישבו במקום. גם פאב משגשג נפתח ומשך אליו תנועה ערה של בליינים מכל רחבי המועצה האזורית רמת נגב. אבל המקום לא התרומם.

בדיוק באותן שנים אליסף פלמר מפתח תקווה ונתנאל כהן מקיבוץ שלוחות שני חברים במכינה הקדם-צבאית בעצמונה חולמים רחוק. בין לימודי החברותא לשבתות הארוכות במכינה בגוש קטיף הם מהרהרים עם חברים נוספים בהקמת יישוב חדש יש מאין קהילה של אנשים שרוצים להתיישב ולבנות - בדיוק כמו לפני 100 שנים. הם מסיימים את המכינה ומתגייסים לשירות צבאי קרבי. אחריו חבריהם מתפנים ללימודים באוניברסיטה מקימים משפחות מתפזרים כל אחד לכיוון אחר. אבל החלום הזה תקראו לו חזון או רעיון או שיגעון במובן הטוב של המילה לא נעלם.

החברים מעצמונה מגבשים סביבם שמונה משפחות וביחד עם תנועת "אור" העוסקת בעיבוי ההתיישבות היהודית בנגב ובגליל מועצה אזורית רמת נגב והעומד בראשה שמוליק ריפמן צובר רעיון היישוב החדש תאוצה. במקום כבר יש תמ"א 35 (תוכנית מיתאר ארצית) מאושרת המאפשרת התיישבות מיידית. בעברית מדוברת זו משוכה גבוהה שניצבת בפני מי שמעוניין להקים היום יישוב חדש בישראל. רוצה להתיישב? בבקשה צא למקומות הקיימים הנחשלים חזק את הפריפריה. אין חומה ומגדל ורומנטיקה של חלוצים יש מחויבות חברתית. הגרעין של כהן ופלמר חיפש את המחויבות הזו אבל רצה להתחיל מאפס לפסל בעצמו את היישוב והקהילה.

ב-2006 כשהגרעין כבר עושה דרכו דרומה הוא נתקל בבעיה. ברתמים פועל באותם ימים מרכז קליטה לעולים מאתיופיה ועדיין יש שוכרים עצמאיים בדירות. דמי השכירות נכנסים לקופת קיבוץ רביבים הסמוך שאינו שש לוותר על ההכנסה החודשית. הביצות של פעם הן היום כבלי הביורוקרטיה וכדי לייבש אותן צריך סבלנות אין קץ. המשא ומתן סביב גובה הפיצויים שיקבל קיבוץ רביבים על הוויתור על כפר רתמים נתקע והגרעין החדש נותר בינתיים בחוץ.

החבורה שהתגבשה שמונה משפחות עם ילד אחד נשלחת לתחזק את הגרעין בקיבוץ טללים רבע שעה מכפר רתמים סמוך לצומת משאבים. זה קורה באוקטובר 2006 לא מעט בסיוע מינהל מקרקעי ישראל משרד החקלאות משרד ראש הממשלה והחטיבה להתיישבות. תינוקות חדשים נולדים המשפחות מתרחבות במהירות אבל גרעין רתמים רק ברשימת המתנה: בתוך כמה חודשים מבטיחים להם יגיע הסכם הפיצויים המיוחל עם רביבים והשטח ברתמים יעמוד לרשות הגרעין. אלא שהחודשים הספורים הופכים לשנים. האישור מגיע רק במהלך 2009 והעלייה על הקרקע נקבעת ל-16 באוגוסט.

האות ניתן בהכנסת ספר התורה לבית הכנסת ברתמים במקום שבו עמד חדר האוכל המוזנח של הקיבוץ ההוא.

האוכלוסייה גדלה ב-80 אחוזים

נתנאל כהן מתהלך בנונשלנטיות בין בתי היישוב אבל שומר על דריכות כמו חייל קומנדו ממושמע. הוא מקבל את פנינו יחד עם בני בן שמחון ממזכירות היישוב חמוש במשקפי שמש ובזיפים שחורים ומסרב להפגין שאננות גם כשהוא מדבר על קרוב ל-50 משפחות שכבר גרות ביישוב. במעון היום החדש שהוקם בתוך שלושה שבועות ביוזמת המועצה האזורית נפתחו חמש כיתות מגיל ינקות ועד גיל 6 ועשרה תלמידים מרתמים כבר לומדים בבית הספר האזורי בירוחם.

את הקיץ יסיימו טפו טפו עם גידול של 80 אחוזים באוכלוסייה בתוך שנה: בזמן העלייה על הקרקע לפני כשנה הצטרפו ל-15 המשפחות מהגרעין הראשוני עוד 13 משפחות ובמהלך השנה האחרונה עשו עוד כ-20 משפחות את הדרך לכפר על מקנן וטפן. השינויים הדמוגרפיים משמעותיים לתושבי רתמים וגם לנגב כולו. במועצה אזורית שבה 5000 תושבים גרים על 4 מיליון דונם כל הצטרפות או עזיבה של משפחה היא קריטית.

ברמת המיקרו של רתמים מדובר בקהילה גמישה מאוד שמנסה לשמור על ראש אחד אבל צריכה להתמודד עם דעות ורקעים שונים. המכנה המשותף של הגיל - כל התושבים הבוגרים בני 25 עד - 35 וההיכרות המוקדמת של רבים מהתושבים מקלים את ההתחלה אבל כהן

מדגיש ש"יש אתגר קהילתי. אנחנו משתדלים ללמוד מהניסיון של מקומות מוצלחים יותר ומוצלחים פחות שהוקמו בעבר. אנחנו גם מקפידים להפריד בין החברות הטובה לבין יחסי שוכר-משכיר והתנהלות מול רשם האגודות." כרגע כל בתי רתמים שייכים לאגודה והתושבים שוכרים את המבנים על פי תעריף של 14 שקלים למטר מרובע. תוסיפו לזה 150 שקלים מסי יישוב ו-250 שקלים אגרה לחברת השמירה החיצונית ובן שמחון מעיד כי "למרות שאני מרגיש שאני חוסך כאן זה לא תמיד משתלם לעבור למקום רחוק."

המראה המרושל של משרד המזכירות מטעה לרגע כי די לשוטט במהירות באתר האינטרנט המושקע של היישוב כדי להבין שכולם פה כדי להישאר. מנעד המקצועות של התושבים רחב: מורים חקלאים פסיכולוגים אחות רופאה עורכי דין מהנדסים גננות. "מוצאים עבודה באזור הרבה יותר בקלות מאשר במרכז" מספר בן שמחון "יש מספיק משרות בדימונה בירוחם ובשדרות." הוא בכלל איש צבא קבע היחיד ביישוב למרבה ההפתעה אבל כוחות המילואים נכבדים מאוד. "כשיש תרגיל אוגדה של הצנחנים היישוב מתרוקן מגברים."

יהודה ויעל אבני בני 33 הם מוותיקי היישוב. מהגרעין המקורי. אף שברתמים אין ותיקים או צעירים הם בכל זאת נותנים כבוד לשמונה המשפחות שהיו שם בליל ההקמה בקיבוץ טללים וש אחרי ארבע שנים בשמש הקיץ היוקדת וברוחות החורף חסרות הרחמים כבר הפכו לנגביסטיות מבטן ומלידה. הגוף מתרגל לאקלים המדברי והסממנים בולטים לעין: השיזוף הטבעי היובש בשפתיים והידיים ידי חלוצים. לא רק הטוריות הן שנותנות לכפות הידיים את חותמת העמל - אפשר גם להיכנס לקרוואן מוכן ולהידמות ולו לרגע לפלאח.

יהודה הוא עובד סוציאלי קהילתי יעל מורה לאמנות "כרגע בין עבודות." שניהם בסנדלים. בכלל סנדלים הם קוד לבוש הכרחי ברתמים וביחד עם חולצות הטריקו הפשוטות והג'ינסים המהוהים מבהירים את סדרי העדיפויות בקרב הצעירים הללו. את גרעין רתמים הכירו דרך נתנאל כהן ששירת עם יהודה בצבא. בעבר גרו בירושלים בדירה משלהם והמעבר החד התבשל במהירות. "רצינו לעבור לאזור כפרי ויותר מזה - ממש למקום הקטן שבסוף המדבר" מחייכת יעל. על ברכיה התאומות רות ויעלה בנות שנתיים וחצי. בפינת החדר מרותקת למשחק במחשב יושבת הבת הבכורה שלומית בת 5 וחצי. הדירה פשוטה כמעט סגפנית: נורת פלואורסצנטית עמומה ארונות סטנדרטיים רצפה אפרפרה שכבר ראתה ימים טובים יותר. לפרטים הקטנים האלה יש אלוהים גדול. גם לתמונה עקומה יש קסם ביתי בלב המדבר. יהודה מספר שכבר מילדות הוא במרדף מתמיד אחרי חידושים בחיים וכשהתחתן עם יעל הם "חיפשו את ההקמה של קהילה חדשה לעשות משהו חלוצי." אביו היה ממקימי גרעין רביבים ועבורו הישיבה ברתמים היא סגירת מעגל. הם התלבטו אם לעבור לגרעין כבר בהקמתו כיוון שבעת ההיא היו אחד הזוגות הבודדים עם ילד. אבל הרצון להתיישב בפריפריה היה חזק יותר. יעל: "חשבנו על צפון או דרום לא חשוב. אבל פעם אחת טיילנו באזור כאן והנוף שבה את ליבנו

זה התחבר לזה שיהודה תמיד אמר שהוא רוצה שהילד שלו יכיר את הקניון האדום בדרך לאילת יותר טוב מקניון עזריאלי."

היום הם גרים בבית קרקע צנום ביישוב אבל בגרעין הראשוני חיו בקרוואן. "זאת עדיין חלוציות דה-לוקס כי מקימי קיבוץ רביבים גרו בראשית דרכם במערה. ובכל זאת גם לנו לא היו תנאים קלים. למשל היו הרבה סופות חול. ביום המעבר נהג המשאית של ההובלה לא הבין לאן אנחנו לוקחים אותו וכשהגענו הוא שאל בתמימות: 'למה אתם עוברים מירושלים לפה?' הוא נדהם עוד יותר כששמע שהדירה בירושלים בבעלותנו."

הקליטה של משפחת אבני - כמו כל משפחות רתמים - היתה טובה. "הילדים שנולדו בגרעין התחברו עם ילדי קיבוץ טללים. עד היום אנחנו שומרים איתם על קשר וקופצים מדי פעם."

המעבר לרתמים הביא עימו גם חששות. "בטללים היינו מחוברים לקיבוץ ולתשתיות" אומר יהודה "ברתמים העצמאות היא טוטלית. האחריות בתיאוריה ובפרקטיקה היא על חברי הקהילה. אבל מסילת ישרים אמר כי 'מדרך הזהירות לא להיזהר יותר מדי. 'אי אפשר לפחד כל הזמן. צריך להתמודד עם הפחדים. המועצה האזורית דוחפת ועוזרת ומספקת כל מה שנדרש. בעוד חמש שנים אני מקווה שנהיה יישוב מבוסס שכבר יוצא לבניית קבע. זה מבחן גם לנו כתושבים כי כרגע אנחנו בסוג של מחנה קיץ על חשבון מדינת ישראל."

הדרך מגוש דן לכפר רתמים ארכה פעם שעתיים וחצי אבל מסלולי ההמראה של כביש 6 ועוקף באר שבע המשופץ קירבו את היישוב הקטן מרחק נגיעה במונחים של תושבי הנגב - שעה וחצי מתל אביב פחות משעתיים מירושלים. ועדיין הריחוק מהמרכז לא קל. יעל: "כל נסיעה למרכז דורשת תכנון מראש. אני לא יכולה להקפיץ לכאן את אמא שלי כשהילד חולה כי היא נמצאת במרחק שעתיים וחצי נסיעה."

מצד שני כשמישהי יולדת כולן מבשלות לה במשך שבועיים. משפחה חדשה זוכה לחיבוק ארוך. בסך הכל אנחנו רוצים להוכיח שאפשר להביא אוכלוסייה ממרכז הארץ לנגב."

יהודה מספר שבירושלים היה עומד 40 דקות בפקקים בדרך לעבודה "וכאן - בחצי שעה אני כבר בבאר שבע מתחיל את היום." "מה הם אוהבים ביישוב? "את הפשטות" אומרת יעל. "את העובדה שבועדת החינוך החלטנו שלא להגדיל את תשלומי ההורים כדי להגדיל את המערכת. בכוונה רצינו ליצור מצב שבו כל מי שרוצה להגיע אלינו יוכל להרשות לעצמו שילדיו ילמדו במערכת החינוך שלנו. זה לא עניין מובן מאליו ביישובים קהילתיים. כאן המאפיין הסוציו-אקונומי לא יהיה רלוונטי. אני אוהבת את השקט כאן ואת העובדה שלעולם לא נהפוך לבועת נדל"ן. ההורים שלי גרים ליד חדרה ותמיד כשאני נוסעת אני מביטה בצידי הדרך ורואה איך כל הפרדסים היפים שהיו שם פעם הופכים לאתרי בנייה. אני בספק גדול אם זה יקרה כאן גם בעוד שנים רבות." הצרכנייה עדיין בתכנון

כשצופים בסרט שהפיקה המועצה האזורית במיוחד ליום העלייה על הקרקע של רתמים מבינים כמה חול אכלו כאן בטרם הגיעו למנה העיקרית. בין השיחים המדבריים לבתים הצנועים הסתובבו הגברים כביום חג בחולצות לבנות. בהכנסת ספר התורה בכו אנשים מאושר גם ההורים שבאו מהמרכז ולא עמדו בהתרגשות. כיום בית הכנסת עדיין גולמי בריהוטו ובכל זאת משדר פשטות כנה שהיא מכנה משותף לכל דבר במקום הזה: ספסלי עץ ישנים מפוזרים בא-סימטריה מתחת לתקרה נמוכה ומחיצת תחרה זולה חוצה את החלל בין גברים לנשים. עמוד התפילה הובא מבית המדרש במכינה בעצמונה שהועתקה לחלוצה לאחר ההתנתקות. ובכל זאת גם כשנכנסים לחלל המוצל והדומם בצהרי היום מבינים כי בית הכנסת הוא המרכז המנטלי של היישוב

כהן ובן שמחון מספרים כי בשבתות אחרי התפילה יש קידוש קבוע. זה הזמן היחיד בשבוע שבו כולם מתפנים להיפגש ולקשקש הילדים מתרוצצים בין הרגליים והקהילה מקבלת את מנת הדלק השבועית. ברתמים פחות מ 100 תושבים בוגרים אבל ועדות לרוב. נוסף על מזכירות היישוב יש ועדת קליטה שאמונה על הבאת משפחות חדשות ליישוב ועל השתלבותן ועדת חינוך שדואגת למסגרות הילדים ולתכנון המ ערכת בעתיד ועדת מעורבות חברתית שאחראית בין השאר לפרויקט אימוץ של נוער במצוקה מבאר שבע ועדה תורנית שמארגנת פעילויות שונות ועדת תרבות ועדת פיתוח נוף ומבנים ועדת פרוגרמה שמקדמת את נושא בניית הקבע ועדת ביטחון וכמובן ועדת עיתון ה"רתמון" שיוצא אחת לשלושה חודשים ומרכז הגיגים שירים וסיפורים של חברי היישוב. איך מוצאים די אנשים לכל המטלות הללו? "בלי לחץ" אומר כהן. "פה זה לא רוסיה והיישוב הוא לא קיבוץ. לכל אחד יש את הדרך שלו לתרום."

מבלי לשים לב כבר בין ערביים והאוויר עדיין עומד. השמש כמעט כולה נבלעת באחת הגבעות הרחוקות. זה הזמן שבו כפר רתמים קם לתחייה. אמהות עם מנשאי תינוק יוצאות מהבתים וטורי האופניים מציפים את המדרכות. רעש עמום אך מוכר של גלגלי פלסטיק שפוגשים את האספלט מאמת את הסיפור ששמענו על צי של "בימבות." מרחוק נשקפת הבריכה של היישוב; כרגע היא ריקה ועזובה השמשיות הצהובות שפעם הצלו על רווקי הקיבוץ עוד מתנופפות ברוח אבל המקום מגודר וסגור.

"כרגע אין די אנשים כדי לפתוח את הבריכה" אומר נתנאל כהן "וגם מבחינת עלות זה עסק יקר בסביבות 100 אלף שקלים. אבל בקיץ הבא אנחנו מקווים לטוב אם יהיו 50 מנויים בטוחים."

גם צרכנייה העוגן של כל יישוב חדש עדיין רק בתכנון. לא כל כך כלכלי להחזיק עסק כשהמקום ריק במשך היום. כרגע עושים את הקניות הדחופות בצרכנייה המשודרגת של קיבוץ רביבים ואת הקניות הגדולות - בסופר בבאר שבע בדימונה או בירוחם בדרך הביתה.

הקיץ הוא תקופת הגדילה של רתמים ושכונת הקרוואנים הקטנטנה במזרח היישוב מתאכלסת במהירות. אבל החלוציות של שנות האלפיים עוברת במכוני מיון ובוועדות קבלה. הקריטריונים ברתמים עדיין לא קשוחים כביישובים קהילתיים יוקרתיים ברחבי הארץ ובכל זאת - יש סדר. משפחה (דתית ורק דתית) שמעוניינת לעבור לכפר מגיעה לסיור המתואם מראש. אם המקום מוצא חן בעיניה היא מוזמנת לבלות שבת בקהילה ולאחריה מגיעים נציגים מהיישוב לביקור בבית המשפחה. לאחר כל אלה מגיעים שלבי המיון החיצוניים: יום מיון והערכה במכון ראיון בוועדה הבין-מוסדית (שבה נציגי החטיבה להתיישבות מינהל מקרקעי ישראל משרד השיכון והתנועה המיישבת) - ואז שקלול של הממצאים על סמך המלצת היישוב.


מי שצלחה לא מזמן את התהליך הזה היא משפחת מוזס שעברה לרתמים מרחובות רק לפני חודש. בני הזוג אליצור ודפנה - הוא במקור ממגשימים שבגולן והיא מקדומים שבשומרון ושלושת בניהם: יובל בן 3 איתן בן שנה וחצי ואייל רק בן חודש. דפנה (25) למדה תיאטרון בירושלים וכעת בחופשת לידה מחפשת עבודה בפרויקטים מעניינים בחינוך הלא פורמלי שבהם תוכל למצוא את עצמה.

בעלה אליצור (29) הוא בוגר המכינה בעצמונה. בצבא שירת בגבעתי. חקלאי בנשמתו בעל תואר ראשון באגרונומיה מהפקולטה למדעי החקלאות ברחובות. "כבר כשלמדתי במכינה בעצמונה חלמתי לשוב אחרי הצבא לגוש קטיף ולהיות חקלאי אבל כשסיימתי את השירות כבר לא היה גוש".

אליצור מפנטז על עגבניות שרי אולי פלפלים מסודרים בחממות
בבעלותו. "מה שיתאים נגדל" הוא אומר. 1 500 דונם הוקצו בתכנון
לשטחים חקלאיים והאגרונומים ביישוב לא פחות משישה מחכים
לקרקעות. אליצור מבטיח שאם נחזור בתוך שנה וחצי כבר נראה
תוצאות וגם אם הוא אופטימי מדי - זה לא משנה: חקלאות תהיה
כאן בכך אין ספק.

ההחלטה של דפנה ואליצור לבוא לרתמים היתה טבעית. השבת
המופלאה שבילו ביישוב נתנה את החותמת הסופית. שלושה
שבועות הם כאן והשכנים לא מפסיקים להביא להם אוכל. הם
מוזמנים ללא הרף לארוחות שבת "רק שלא נרגיש חדשים" מחייכת
דפנה שהצטרפה בינתיים לשיחה. על מה מדברים בארוחות? "על
פיתוח היישוב איך מתקדמים הלאה כל דבר פה הוא ראשוני ולכן זה
כיף גדול" אומר אליצור.

על מזנון העץ הבסיסי בסלון מונחים כרכים גדולים של גמרא
ומעליהם בובות חרסינה ושעון פרחוני. הבית הקטן על שלושת ילדיו
וההמולה התמידית מסודר מאוד - אולי בגלל האורחים ואולי כי עוד
טבועים בו סממנים של עיר. קודש וחול מתערבבים בבתי רתמים
בעיקר במטבח קופסאות קורנפלקס ולצידן עלוני שבת עם טור על
פרשת השבוע. במשפחת מוזס הבנים הקטנים צמודים להוריהם
במשך השיחה. אליצור אומר שלמרות כל הטרראם הם לא באו
לרתמים לעשות היסטוריה. "כל אחד תורם בדרכו שלו יש גרעין
תורני בלוד ויש התיישבות גם ביפו הם לא פחות חשובים
מאיתנו." כשהוא מדבר הוא אוחז בעדינות בראשיהם של הבנים
שעדיין לא נראים לחלוטין בני המקום. ודאי יתאקלמו בתום החופש
כשהגנים ייפתחו.



דפנה אומרת שהרצון לחיים טובים יותר לילדיהם היה שיקול עליון "גם אנחנו גדלנו ביישוב ואנחנו יודעים שזה הכי טוב לילדים. בעיר הם היו סגורים בבית. בכלל במרכז הארץ יש לחץ שמורגש כל הזמן - בכבישים בערים בכל מקום. פה יש שקט גדול ובכל זאת לא מרגישים לבד. זה מאוד מתאים לנו." הפרחת הנגב? דבר אחד למדנו: החלוצים של היום כבר לא מדברים בקלישאות.